

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

ГУЛИСТОН ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

“ИҚТИСОДИЕТ” КАФЕДРАСИ

О.Р.РАЙИМБЕРДИЕВА

“ИҚТИСОДИЙ ТАХЛИЛ ВА АУДИТ”

**ФАНИДАН АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАРНИ
ЎТКАЗИШ БЎЙИЧА
УСЛУБИЙ КЎРСАТМА**

ГУЛИСТОН 2018

О.Р.Райимбердиева. “Молиявий ва бошқарув таҳлили”фанидан амалий машғулотларни ўтиш бўйича услубий кўрсатма. –Гулистон: ГулДУ, 2018 йил.

Ушбу методик кўрсатма 5230100-иқтисодиёт таълим йўналишида таълим олаётган талабаларга мўлжалланган. Унда замонавий педагогик технология тизимига суянган ҳолда амалий машғулотларни бажариш тартиби, дарснинг мақсади, идентив мақсадлар, керакли манбалар, тегишли адабиётлар рўйхати келтирилган.

Методик кўрсатма Гулистон ДУ ЎМК томонидан (1-баённома, 26.08.18 йил) нашрга тавсия қилинган.

Кириш

Мамлакатимизда иқтисодий соҳада ислоҳотларни чуқурлаштириш ва эркинлаштириш борасида макроиқтисодий ва молиявий барқарорликка эришиш асосий вазифалардан бири ҳисобланади. Бу эса, иқтисодиёт тармоқларини иқтисодий ва молиявий фаолиятини ҳар томонлама чуқур таҳлил қилиш асосида ички хўжалик имкониятларидан унумлироқ фойдаланишни, илғор тажрибаларни жорий этиш ҳамда сифат кўрсаткичларни муттасил яхшилаб боришни тақозо этади.

Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида барча хўжалик юритувчи субъектлар мустақил ва молиявий барқарор фаолият юритишлари керак. Бу эса, ўз навбатида молиявий ва бошқарув таҳлилини ҳам иқтисодий мазмунига кўра, янгилашни тақозо қилади.

Молиявий ва бошқарув таҳлилининг мақсади фаолият кўрсатаётган хўжалик субъектларининг ишлаб чиқариш ва молиявий фаолиятини уларни бошқарувчиларига яққол кўрсатиб бериш, корхонанинг асосий иқтисодий кўрсаткичларига баҳо бериш ва уларга таъсир этувчи омилларни аниқлаш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш бўйича ички хўжалик резервларини аниқлаш ва уларни ишлаб чиқариш айланмасига жалб қилиш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқишдан иборат. Бу фанни ўқитишдан кўзланган асосий мақсад-талабаларга иқтисодий таҳлилнинг усуллари ва турларидан фойдаланган ҳолда корхона асосий иқтисодий кўрсаткичларига ҳолисона баҳо бериш ва уларнинг ўзгаришига таъсир этувчи омилларни аниқлаш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш бўйича ички хўжалик имкониятларини аниқлаш усуллари ўргатишдан иборат.

Фанни ўқитишда илғор педагогик ҳамда ахборот технологиялари (очик муаммоли маърузалар ўқиш, кичик гуруҳларда машғулотлар ўтказиш, инсерт, график органайзер, ақлий ҳужум, кластер, машғулот ўтишнинг фаол усуллари, айланма стол атрофида машғулотлар ўтказиш, масалалар ечиш, ишбилармонлик ўйинлари, компьютер техникаси ва интернет тизими кабилардан) усуллари фойдаланилади.

Ушбу дастур иқтисодиётни модернизация қилиш шароитида субъектларнинг молия-хўжалик фаолиятидаги моддий ва меҳнат ресурсларидан фойдаланиш ҳолатига баҳо бериш, маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш ҳажмларини ўрганиш, хўжалик субъектлари молиявий ҳолатини бухгалтерия баланси маълумотлари асосида таҳлилнинг турли усуллари орқали баҳолаш, хўжалик субъектларининг молиявий ҳолатини соғломлаштириш масалаларини ўрганиш, молиявий натижалар ва уларга таъсир этувчи омилларни ўрганиш, дебиторлик ва кредиторлик қарзларига баҳо бериш, асосий воситалар билан таъминланганлиги ва улардан фойдаланиш самарадорлигига баҳо бериш, пул оқимлари ҳамда хусусий капиталдаги ўзгаришларни таҳлил қилиш масалаларини қамрайди.

АМАЛИЙ МАШҒУЛОТЛАР

1-МАВЗУ: МОЛИЯВИЙ ВА БОШҚАРУВ ТАҲЛИЛИНИНГ МАЗМУНИ, ПРЕДМЕТИ ВА ВАЗИФАЛАРИ

Таҳлил фанининг шаклланиши ва ривожланиш тарихи. Ўзбекистон Республикасида иқтисодий (молиявий ва бошқарув) таҳлилни ташкил топиши ва ривожланиши. Билиш назарияси ва таҳлил. Молиявий ва бошқарув таҳлили фанининг мазмуни. Бозор муносабатларининг такомиллашуви шароитида молиявий ва бошқарув таҳлили хўжалик субъектларини бошқаришнинг муҳим функцияси сифатида. Молиявий ва бошқарув таҳлили фанининг предмети. Молиявий ва бошқарув таҳлили фанининг асосий вазифалари. Молиявий ва бошқарув таҳлилининг асосий тамойиллари. Фанлар системасида таҳлилнинг туган ўрни

Қўлланиладиган педагогик технологиялар:ўқув лойихаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

1-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лессон-Пресс, 2016. -234 б.

2-МАВЗУ: МОЛИЯВИЙ ВА БОШҚАРУВ ТАҲЛИЛИ ФАНИНИНГ МЕТОДИ ВА УНДА ҚЎЛЛАНИЛАДИГАН УСУЛЛАР

Бозор муносабатларининг такомиллашуви шароитида молиявий ва бошқарув таҳлили фанининг методи ва унинг ўзига хос муҳим хусусиятлари. Молиявий ва бошқарув таҳлилида қўлланиладиган усулларни гуруҳларга ажратиш. Таққослаш усули ва уни қўллашда амал қиладиган шартлар. Гуруҳлаштириш усули ва уни таҳлилда қўлланилиши. Балансли боғланиш усули ва унинг таҳлилда қўлланилиши. Мутлоқ ва нисбий фарқларни аниқлаш усули. Занжирли боғланиш усули ва унинг таҳлилда қўлланилиши.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар:ўқув лойихаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

2-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лессон-Пресс, 2016. -234 б.

3 -МАВЗУ: ИҚТИСОДИЙ СУБЪЕКТЛАРИДА ТАҲЛИЛ ИШЛАРИНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ВА МАНБАЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Иқтисодий таҳлил ишларини ташкил этишнинг зарурияти. Иқтисодий таҳлилни ташкил этиш ва ўтказиш бошқичлари. Иқтисодий таҳлил жараёнида фойдаланиладиган ахборот

манбалари. Таҳлилда фойдаланиладиган ахборот манбаларининг тўғрилигини текшириш усуллари. Иқтисодий таҳлилнинг турлари ва уларнинг таснифланиши

Қўлланиладиган педагогик технологиялар:ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

3-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисеева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лессон-Пресс, 2016. -234 б.

4-МАВЗУ: ИҚТИСОДИЕТ СУБЪЕКТЛАРИНИНГ МАРКЕТИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАҲЛИЛИ

Маркетинг таҳлилининг мақсади, вазифаси ва унинг ахборот манбалари. Маркетинг тизимидаги таҳлил турлари ва уларнинг асосий усуллари.

Иқтисодиётни модернизациялаш шароитида хўжалик субъектлари маҳсулоти ҳамда хизматига бўлган талаб ва таклифни ўрганишнинг аҳамияти. Талаб ва таклифни ифодаловчи кўрсаткичлар тизими. Хўжалик субъектлари маҳсулоти ва хизматига бўлган талаб даражасини аниқловчи омилларнинг таҳлили. Товар ва корхонанинг баҳо сиёсатининг таҳлили. Рақобат даражаси кўрсаткичлари ва уларни аниқловчи омиллар. Корхона маҳсулотининг рақобатбардошлиги таҳлили.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар:ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

4-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисеева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лессон-Пресс, 2016. -234 б.

5-МАВЗУ: ИҚТИСОДИЕТ СУБЪЕКТЛАРИНИНГ МАҲСУЛОТ (ИШ, ХИЗМАТЛАР) ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ДАВР ХАРАЖАТЛАРИ ҲАЖМИНИ ТАҲЛИЛИ.

Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини таҳлил қилишнинг мазмуни, вазифалари ва манбалари. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини ифодаловчи кўрсаткичлар тизими.

Маҳсулот ишлаб чиқариш динамикасини таҳлили. Яроқсиз маҳсулотдан йўқотишларнинг таҳлили.

Иқтисодиётни модернизация қилиш шароитида ишлаб чиқаришни диверсификациялашнинг аҳамияти. Маҳсулотлар таркибидаги структуравий ўзгаришлар таҳлили. Маҳсулот номенклатураси ва ассортименти таҳлили. Маҳсулот ишлаб чиқариш маромийлиги таҳлили.

Маҳсулот ҳажмига таъсир этувчи омилларни гуруҳларга ажратиш. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмига таъсир этувчи меҳнат омиллари. Маҳсулот ҳажмини ошириш бўйича мавжуд имкониятларни аниқлаш.

Хўжалик субъектларининг ишлаб чиқариш харажатларини таҳлил қилишнинг аҳамияти, вазифалари ва ахборот манбалари. Иқтисодиётни модернизация қилиш шароитида маҳсулот таннархини пасайтиришнинг аҳамияти. Харажатларни туркумлаш: ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш харажатлари, “ўзгарувчан” ва “ўзгармас” харажатлар таҳлили. Бир сўмлик маҳсулот учун қилинган харажатлар таҳлили. Ишлаб чиқариш харажатларининг иқтисодий элементлари ва

калькуляция моддалари бўйича таҳлили. Меҳнат ҳақи харажатларининг таҳлили. Иш ҳақи фондига таъсир этувчи омилларни таҳлили.

Хўжалик субъектлари фаолиятидаги давр харажатларини таҳлил қилишнинг назарий-услубий асослари. Сотиш харажатлари таҳлили. Маъмурий харажатлар таҳлили. Бошқа операция харажатлар таҳлили. Давр харажатларини пасайтириш имкониятларини аниқлаш.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар:ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

5-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

- 1.Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисеева И.И. -624 с.
- 2.Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
- 3.Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
- 4.Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
- 5.Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лексон-Пресс, 2016. -234 б.

6-МАВЗУ. МАҲСУЛОТ(ИШ, ХИЗМАТЛАР)НИ СОТИШ ҲАЖМИ ВА УЛАРНИНГ ЎЗГАРИШИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР ТАҲЛИЛИ.

Хўжалик субъектларида маҳсулот сотиш ҳажмини таҳлил этишнинг мазмуни, вазифалари ва манбалари. Маҳсулот сотиш ҳажми ва унинг динамикасини таҳлили. Сотиш ҳажмига таъсир этувчи омилларнинг ҳисоблаш. Маҳсулотларни сотиш бўйича шартнома мажбуриятларининг бажарилишини таҳлили. Сотилган маҳсулот сифатининг таҳлили. Маҳсулот сифатини оширишда ишлаб чиқаришни модернизациялашнинг аҳамияти. Маҳсулотнинг сотиш ҳажмини ошириш имкониятларини аниқлаш.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар:ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

6-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

- 1.Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисеева И.И. -624 с.
- 2.Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
- 3.Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
- 4.Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
- 5.Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лексон-Пресс, 2016. -234 б.

7-МАВЗУ. МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ БИЛАН ТАЪМИНЛАНГАНЛИК, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ВА УЛАРНИНГ МАҲСУЛОТ ҲАЖМИГА ТАЪСИРИНИ ТАҲЛИЛИ.

Хўжалик субъектларининг меҳнат ресурслари билан таъминланганлигини таҳлил қилишнинг аҳамияти, вазифалари ва ахборот манбалари. Меҳнат ресурслари таркиби ва уларнинг динамикасини таҳлили. Иш кучи қўнимсизлиги ва ишчилар малака даражасини таҳлили. Иш вақтидан самарали фойдаланиш ва унинг ўзгаришига таъсир этувчи омиллар таҳлили.

Меҳнат унумдорлиги динамикасини таҳлили. Ишлаб чиқариш ходимлари меҳнат унумдорлигига таъсир этувчи омиллар ва уларнинг таҳлили. Ишчиларнинг меҳнат унумдорлигига таъсир этувчи омиллар таҳлили. Иқтисодиётни модернизация қилиш шароитида меҳнат унумдорлигини оширишнинг маҳсулот таннархини пасайтиришдаги ўрни. Меҳнат сифмининг таҳлили. Маҳсулот ҳажмига меҳнат омиллари таъсирининг таҳлили.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар:ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

7-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисеева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.: Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лексон-Пресс, 2016. -234 б.

8-МАВЗУ. ИҚТИСОДИЕТ СУБЪЕКТЛАРИНИНГ АСОСИЙ ВОСИТА (ФОНД)ЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАНГАНЛИГИ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИНГ ТАҲЛИЛИ.

Хўжалик субъектларининг асосий воситалар билан таъминланганлигини ўрганишнинг аҳамияти, мазмуни ва таҳлилнинг вазифалари. Таҳлилнинг ахборот манбалари. Асосий воситаларнинг таркиби, тузилиши ва динамикасини таҳлили. Актив асосий воситалар таҳлили. Пассив асосий воситалар таҳлили. Асосий воситаларнинг техник ҳолати ва ҳаракат кўрсаткичларини таҳлили. Асосий воситаларни техник янгилашнинг аҳамияти.

Асосий воситалар билан таъминланганлик ва қуролланганликни таҳлили. Асосий воситалардан самарали фойдаланиш кўрсаткичларининг таҳлили. Фонд қайтими ва фонд сигимининг таҳлили. Машина ва жихозлардан вақт ва қувват бўйича фойдаланишнинг таҳлили. Асосий воситалардан фойдаланиш самарадорлигини ошириш имкониятларини аниқлаш.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар: ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

8-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисеева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.: Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лексон-Пресс, 2016. -234 б.

9-МАВЗУ. БАЛАНС КЎРСАТКИЧЛАРИ ВА МОЛИЯВИЙ ҲОЛАТНИ ТАҲЛИЛИ.

Хўжалик субъектларининг молиявий ҳолати таҳлилининг аҳамияти, мазмуни ва вазифалари. Таҳлилнинг ахборот манбалари. Бухгалтерия баланси. Баланс актив моддаларининг таҳлили. Баланс пассив моддаларининг таҳлили.

Заҳира ва харажатларни қоплашга тегишли манбалар билан таъминланганлигини таҳлили. Корхона тўлов қобилиятини таҳлили. Корхонанинг молиявий барқарорлигини таҳлили. Иқтисодиётни модернизация қилиш шароитида молиявий барқарорликни яхшилаш чора-тадбирлари. Хўжалик субъектининг кредитга лаёқатлилигини таҳлили.

Ликвидлик кўрсаткичлари. Баланс ликвидлигини таҳлили. Жорий ва истикболли ликвидлик коэффициентларини таҳлили. Жорий активлар айланишини таҳлили. Молиявий ҳолат таҳлилининг натижаларини умумлаштириш ва молиявий соғломлаштириш йўлларини белгилаш. Хўжалик субъекти молиявий ва иқтисодий ҳолатига умумий баҳо бериш.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар: ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

9-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисеева И.И. -624 с.

2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -M.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лексон-Пресс, 2016. -234 б.

10-МАВЗУ. МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ ТАҲЛИЛИ.

Молиявий натижаларни таҳлил қилишнинг аҳамияти, мазмуни ва вазифалари. Таҳлилни ахборот манбалари. Умумий молиявий натижалар, уларнинг таркиби ва тузилишини таҳлили. Маҳсулот сотишдан қўрилган ялпи молиявий натижа ва унга таъсир этувчи омилларнинг таҳлили.

Асосий фаолиятнинг молиявий натижалари таҳлили. Молиявий фаолиятнинг даромадлари ва харажатлари таҳлили. Умумхўжалик фаолиятининг молиявий натижалари таҳлили. Солиқ тўлангунга қадар фойда таҳлили. Бюджетга тўловлар ва ажратмаларнинг таҳлили. Соф фойда ва унга таъсир этувчи омиллар таҳлили. Рентабеллик кўрсаткичлари ва уларга таъсир этувчи омиллар таҳлили. Фойда ва рентабелликни ошириш имкониятларини аниқлаш.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар: ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

10-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –M. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -M.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лексон-Пресс, 2016. -234 б.

11-МАВЗУ. ДЕБИТОРЛИК ВА КРЕДИТОРЛИК ҚАРЗЛАРИНИНГ ТАҲЛИЛИ.

Хўжалик субъектларининг дебиторлик ва кредиторлик қарзлари таҳлилининг аҳамияти, вазифалари ва ахборот манбалари. Дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг хўжалик субъектлари молиявий ҳолатига таъсири.

Дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг умумий ҳажмини таҳлили. Дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг таркиби, тузилиши ва динамикасини таҳлили. Дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг муддатлари бўйича таҳлили.

Дебиторлик ва кредиторлик қарзларининг айланувчанлигини таҳлили. Қарзларни камайтириш имкониятларини аниқлаш.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар: ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

11-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –M. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -M.:Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лексон-Пресс, 2016. -234 б.

12-МАВЗУ. ПУЛ ОҚИМЛАРИНИНГ ТАҲЛИЛИ. ИҚТИСОДЛИЕТ СУБЪЕКТЛАРИНИНГ ХУСУСИЙ КАПИТАЛИ ТАҲЛИЛИ

Иқтисодиётни модернизациялаш хўжалик субъектларининг пул маблағлари билан таъминланганлиги ва уларнинг оқимларини ўрганишнинг аҳамияти, мазмуни ва вазифалари. Таҳлилнинг асосий ахборот манбалари. Хўжалик субъектининг умумий пул маблағлари оқимининг таҳлили. Хўжалик фаолиятидаги пул маблағлари ҳаракатини таҳлили. Молиявий фаолиятдан пул оқимининг таҳлили. Инвестицион фаолиятдаги пул оқимлари таҳлили. Пул оқимларини башоратлаш. Валюта маблағлари ҳаракатини таҳлили. Пул маблағлари ҳаракатини тезлаштириш имкониятларини аниқлаш.

Иқтисодиёт субъектларининг хусусий капиталини таҳлил этишнинг мазмуни, вазифалари ва манбалари. Хусусий капиталнинг иқтисодиёт субъектлари молиявий барқарорлигини таъминлашдаги ўрни. Хусусий капитални характерловчи кўрсаткичлар таснифи. Хусусий капиталнинг ўзгариш сабабларини таҳлили. Устав капиталини таҳлили. Қўшилган ва резерв капиталини таҳлили. Тақсимланмаган фойда (копланмаган зарар)ни таҳлили. Хусусий капитал билан боғлиқ бўлган молиявий коэффициентлар таҳлили. Молиявий инқирозга қарши курашишда хусусий капитални кўпайтиришнинг аҳамияти.

Қўлланиладиган педагогик технологиялар: ўқув лойиҳаси, кейс-стади, муаммоли масала ва вазиятлар методи, Венн Диаграммаси.

12-мавзу бўйича тавсия этилган адабиётлар

1. Leonard A. Bernstein. Financial statement analysis. Manual. –М. Finansi statistika, 2002. Пер. с англ. Елисева И.И. -624 с.
2. Jacques Richard. Audit et analyse de l'activite economique de l'entreprise. Manual. -М.: Ynity, 1997. Перевод с франц. Гл.ред. Л.П.Белых. -370 с.
3. Алексеева А.И. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности. Учебное пособие. –М.: Финансы и статистика, 2010. -586 с.
4. Новопашина Е.А. Практика оценки финансового состояния хозяйствующего субъекта с учетом мирового опыта. Учебное пособие. –Тюмень, 2008. -426 с.
5. Шоалимов А.Х. ва бошқалар. Иқтисодий таҳлил. Ўқув қўлланма. –Т.: Лессон-Пресс, 2016. -234 б.

1 МАВЗУ:МОЛИЯВИЙ ВА БОШҚАРУВ ТАҲЛИЛИ ФАНИНИНГ ПРЕДМЕТИ ВА МЕТОДИ

1 топшириқ.

Мақсад: Талабаларда “Бошқарув ва молиявий таҳлили” ўртасидаги фарқларини изоҳлашни шакллантириш.

Вазифа: Қуйидаги жадвал асосида **Бошқарув ва молиявий таҳлилнинг** фарқларини изоҳлаб беринг.

Фарқлаш белгиси	Бошқарув таҳлили	Молиявий ҳолат таҳлил
1	2	3
1.Объекти бўйича	Фирма ва компания бошқарувини қуйи бўғинларини	Фирма ва компаниянинг молиявий ҳолати
2.Субъекти бўйича	Фирма ва компаниянинг ўз ходимлари	Фирма ва компанияларнинг ўз ходимлари ҳамда учинчи шахслар(ташқи субъектлар)
3.Тартибга солиниши	Фирма ва компаниялар ички Низом, қоидалари асосида	Умумий Низом, қоидалар асосида тартибга солинади
4.Мақсади	Фаолиятни қуйи бўғинлари самарадорлиги юзасидан ички имкониятларни аниқлаш ва йўлга қўйишдан	Корхонанинг молиявий ахволининг иқтисодий рейтинги ва уни башоратлашдан
5.Маълумот истеъмолчилари	Фақат, шу фирма, компания бошқаруви ходимлари, хизматчилари	Фирма ва компанияларни ўз ходимлари ва ташқи таҳлил субъектлари
6.Усуллари бўйича	Иқтисодий таҳлилни оддий ва иқтисодий математик усуллари	Оддий, иқтисодий математик усуллар ҳамда, молиявий таҳлилни индивидуал усуллари
7.Маълумотларни олиш шакли бўйича	Маълумотларни олишни исталган шаклида (оғзаки, ёзма, ҳисобот шаклида, телефон орқали, маъруза ёки нутқ шаклида ва х.к.	Молиявий ҳисобот шакллари асосида
3.Таҳлил натижаларини ошкор этилиши бўйича	Сир сақланади	Ошкор этилади
9.Мазмуни бўйича	Бошқарувни, фаолият ва ҳаракатнинг ҳар битта бўғини, ресурсларнинг ҳар битта тури, жараёнларнинг ҳар биттаси бўйича маълумотлар базаси билан таъминлаши билан фарқ этади	Бошқарувни, фирма ва компаниялар фаолиятининг муайян даврга бўлган умумлашган маълумотларини таҳлил этиш асосида манбалаши билан фарқ этади
10. Вазифалари бўйича	Вазифаларни ҳал этилиши фақат шу корхона бошқарув ходимлари учун хизмат қилади.	Вазифаларни ҳал этилиши ҳам ички, ҳам ташқи таҳлил субъектлари учун хизмат қилади
11.Таҳлилни ташкил этилиши юзасидан	Норасмий (корхона учун мақбул) шаклда	Расмий шаклда

2 топшириқ.

Мақсад: Молиявий ҳолатни айтиб бериш (таблица асосида)

Вазифа: Корхона молиявий ҳолатига баҳо бериш

Молиявий ҳолатни таркибий кўрсаткичлари

Молиявий ҳолатни ифода этувчи таркибий жиҳатлар			
Молиявий ресурслар билан таъминланиши		Активлар ва пасивлар баланслиги	
Кредитга кодирлик		Даромад ва ҳаражатлар баланслиги	Корхонанинг молиявий барқарорлиги
Тўловга қобиллик		Пул оқимлари баланслиги	

Молиявий жозибдорликни ҳарактерловчи кўрсаткичлар: молиявий ресурслар

1. Қуйидаги маълумотлар асосида чораклар бўйича ўртача йиллик баҳо ўзгариши индексини геометрик формула асосида аниқланг.

1- жадвал

Квартал	1	2	3	4
Ўсиш суръати	1,05	1,09	2,01	1,56

2. Бир ишчини сентябр ойидаги ўртача иш ҳақини аниқланг.

40 та ишчини ҳар бири 500,0 минг сўм.

50 та ишчини ҳар бири 600,0 минг сўм.

10 та ишчини ҳар бири 650,0 минг сўм иш ҳақи олган.

3. Қуйидаги маълумотлар асосида айланма маблағларни ўртача чорак қолдиғини хронологик формула орқали аниқланг.

1 чорак – 5000,0 минг сўм

2 чорак – 4950,0 минг сўм

3 чорак – 5100,0 минг сўм

4 чорак – 5200,0 минг сўм

4. Қуйидаги маълумотлар асосида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини базисли, занжирли ўсиш суръатлари, маҳсулот ҳажмини ўртача йиллик ўсиш суръати, ўртача йиллик маҳсулот ҳажмини аниқланг.

2- жадвал

Йиллар	Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми, кг	Ўсиш суръати %	
		базисли	Занжирли
2010			
2011			
2012			
2013			
2014			
2015			

5. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми қайси омил ҳисобига ўсганлигини аниқланг.

3- жадвал

Йиллар	Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми		Ходимлар сони		Меҳнат унумдорлиги	
	млн. сўм	базис даврига нисбатан, %	Киши	базис даврига нисбатан, %	млн. сўм	базис даврига нисбатан, %
2010						
2011						
2012						
2013						
2014						
2015						

2-МАВЗУ: МОЛИЯВИЙ ВА БОШҚАРУВ ТАЛИЛИ ФАНИНИНГ МЕТОДИ ВА УНДА ҚЎЛЛАНИЛАДИГАН УСУЛЛАР

Топшириқ.

Мақсад: Корхона тўлов қобилиятиини ҳисоблашни ахборот манбаларини ўрганиш

Вазифа: Корхонани тўловга қодирлик коэффиценти ва пул маблағларига бўлган эҳтиёжини ҳисобланг.

4- жадвал

Кўрсаткичлар	Сумма, минг сўм	Кўрсаткичлар	Сумма, минг сўм
1.Кассадаги пул маблағлари		5.Ўзоқ ва қисқа муддатли банк кредитлари	
2.Ҳисоблашиш счётидаги пул маблағлари		6.Харидор ва буюртмачиларнинг қарзи	
3.Мол етказиб берувчилар ва пудратчиларга қарз		7.Дебиторлар	
4.Бошқа кредиторлик қарзлар		8.Меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича қарз	

Ахборот манбаи : Бухгалтерия баланси 1-сонли шакл.

5-жадвал

Тўлов баланси

Тўлов маблағлари	Сумма, минг сўм	Тўлов мажбуриятлари	Сумма, минг сўм
1.		1.	
2.		2.	
3.		3.	
4.		4.	
Жами		Жами	
Тўлов мажбуриятларининг тўлов маблағларидан ортиқчилиги		Тўлов маблағларининг тўлов мажбуриятларидан ортиқчилиги	
Баланс		Баланс	

3 -МАВЗУ: ИҚТИСОДИЕТ СУБЪЕКТЛАРИДА ТАҲЛИЛ ИШЛАРИНИ ТАШКИЛ ҚИЛИШ ВА МАНБАЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Топшириқ.

Вазифа: Иқтисодиет субъектларида таҳлил қилиш ишларини ўрганиш

Мақсад: Маҳсулот ҳажмига меҳнат омилларининг таъсирини фоизларнинг фарқ усулини қўллаш орқали аниқлаш

7.Маҳсулот ҳажмига меҳнат омилларининг таъсирини фоизларнинг фарқ усулини қўллаш орқали аниқланг.

6- жадвал

Кўрсаткичлар	Режа бажарилиши,%	Фоизлар фарқи, (+;-)	Маҳсулот ҳажмига таъсири	Омиллар
А	1	2	3	4
1. Ишлаб чақариш ходимлари сони, киши				
2. Жами ишчиларнинг ишлаган киши-кунлари				
3. Жами ишчиларни ишлаган киши-соатлари				
4. Маҳсулот ҳажми				

8. Иш вақти фондига омиллар таъсирини занжирли боғланиш ва мутлоқ фарқ усуллари кўллаш орқали аниқланг.

7- жадвал

Кўрсаткичлар	Шартли белги	Ҳисобот йили		Режадан фарқи	Режа бажарилиши %
		Режа	Ҳақиқат		
1. Ишлаб чақариш ходимлари сони, киши	ИС				
2. Бир ишлаб чақариш ходимининг ишлаган кунлари	К				
3. Иш куни давомийлиги, соатда	Д				
4. Жами ишлаб чақариш ходимларини ишлаган киши-соатлари	ИВФ				

9. Ишчиларни иш стажи билан ўртача йиллик маҳсулот ҳажми ўртасидаги зичлик коэффициентини аниқланг ва хулоса қилинг.

8- жадвал

Корхонани тартиб рақами	Меҳнат стажи, ой ҳисобида (X1)	Бир ишчи –нинг ўртача йиллик маҳсулоти, млн.сўм (X2)	X21	X22	X1*X2
1	12	2,2			
2	14	2,4			
3	16	2,6			
4	18	3,0			
5	20	3,3			
6	22	2,5			
7	24	3,4			
8	26	4,2			
9	28	4,6			
10	30	4,0			
Жами					

10. Иш сони ва меҳнат унумдорлигининг маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмига таъсирини интеграл усулини кўллаш орқали аниқланг.

9- жадвал

Кўрсаткичлар	Шартли белги	Ўтган йили	Ҳисобот йили	Ўзгариши
1. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми, млн. сўм	Н			
2. Ишчилар сони	Ис			
3. Бир ишчининг меҳнат унумдорлиги, млн.сўм	МУ			

4-МАВЗУ: ИҚТИСОДИЕТ СУБЪЕКТЛАРИНИНГ МАРКЕТИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАҲЛИЛИ

10- жадвал

Топширик : Иқтисодият субъектларининг маркетинг фаолиятини таҳлил қилинг

Вазифа: Иқтисодият субъектларининг маркетинг фаолиятини таҳлилинини ўтказинг

Мақсад: Экспорт ва импорт даражасини аниқлаш

Бозор структураси ва унинг рентабеллик даражаси

Маҳсулот тури	Маҳсулот реализация бозорининг структураси, %			Маҳсулот реализация бозорининг рентабеллиги, %	
	ички	экспорт	жами	ички	ташқи
А					
Б					
С					
Д					

1. Маҳсулотнинг қайси тури “юлдуз” категориясига мансуб.

2. “Соғин сигирлар” категориясидаги маҳсулот турини аниқланг.

3. Ички ва ташқи бозорларда сотиладиган маҳсулотларни рентабеллик даражасини ошириш йўллари нималардан иборат?

4. Маҳсулот рақобатбардошлигини таҳлил этиш уўлларини тушунтириб беринг.

Топширик : Иқтисодият субъектларининг маркетинг фаолиятини таҳлил қилинг

Вазифа: Иқтисодият субъектларининг бозор кўрсаткичларини аниқлаш

Мақсад: Бозор активлиги кўрсаткичларини аниқланг

Бозор активлиги кўрсаткичлари ва уларнинг аниқланиши

Кoeffициентлар	Аниқланиши	Бирлик ифода
Акциянинг даромадлиги	СФа/Абн	СФ-битта акцияга тўғри келадиган соф фойда Абн-битта акциянинг бозор нархи
Акциянинг фойдалилик коэффиценти	Ад/Анн ёки Ад/Абқ	Ад-Битта акцияга тўғри келадиган дивиденд суммаси Анн-битта акциянинг номинал қиймати (номинал фойдалилик нормасини аниқлашда) Абқ-битта акциянинг бозор қиймати (ҳақиқий фойдалилик нормасини аниқлашда)
Акция курс баҳосининг ўзгариши коэффиценти	Асб-Аоб/Анн	Асб-битта акциянинг бозор баҳоси Аоб-акцияни сотиб олиш баҳоси
Дивидендлик коэффиценти	Д/СФ	Д-Тўланган дивидендлар суммаси СФ-корхона соф фойдаси

5-МАВЗУ: ИҚТИСОДИЕТ СУБЪЕКТЛАРИНИНГ МАҲСУЛОТ (ИШ, ХИЗМАТЛАР) ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ДАВР ХАРАЖАТЛАРИ ҲАЖМИНИ ТАҲЛИЛИ.

Топширик: Иқтисодият субъектларининг маҳсулот (иш,хизмат) ишлаб чиқариш ва давр харажатлари ҳажми таҳлил қилинг

Вазифа: Маҳсулот ишлаб чиқариш режасининг бажарилиши ва динамикасини таҳлили бўйича ахборот манбаларини таҳлил қилиш

Мақсад: Корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш режасининг бажарилиши ва динамикасини таҳлилинини бажариш

11- жадвал

Маҳсулот ишлаб чиқариш режасининг бажарилиши ва динамикасини таҳлили

Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили		Мутлоқ фарқи (+;-)		Нисбий фарқи, %	
		Бизнес режада	Ҳақиқатда	Ўтган йилдан	Бизнес режадан	Ўтган йилдан	Бизнес режадан
1	2	3	4	5	6	7	8
Маҳсулот (иш, хизмат)лар ҳажми улгуржи нархларда:							
Қиёсий нархда							
Амалдаги нархда							

12- жадвал

Алоҳида товар турлари бўйича ишлаб чиқариш режасининг бажарилишини таҳлили

Маҳсулот турлари	Ўтган йилида ишлаб чарилган маҳсулот, дона	Ҳисобот йилида ишлаб чарилган маҳсулот, дона		Мутлоқ фарқи (+;-)		Нисбий фарқи, %	
		Бизнес режада	Ҳақиқатда	Ўтган йилдан	Бизнес режадан	Ўтган йилдан	Бизнес режадан
1	2	3	4	5	6	7	8
«А»							
«Б»							
«С»							
«Д»							
«Е»							
Жами							

13- жадвал

Маҳсулот ассортиментини таҳлили

Маҳсулот турлари	Маҳсулот ҳажми, минг сўм		Ассортимент ҳисобига ишлаб чиқарилган маҳсулот
	Бизнес режада	Ҳақиқатда	
1	2	3	4
«А»			
«Б»			
«С»			
«Д»			

«Е»			
Жами			

14- жадвал

Маҳсулот ишлаб чиқариш маромийлигини таҳлили

Ўн кунликлар	Ҳисобот йили		Маромийлик ҳисобига ишлаб чиқарилган маҳсулот	Бизнес режани бажарилиши, %
	Бизнес режада	Ҳақиқатда		
1	2	3	4	5
1 –ўн кунлик				
2- ўн кунлик				
3- ўн кунлик				
Жами:				

1. Вариация коэффициентини аниқланг.
2. Маромийликни бузилиш сабаблари нималардан иборат

6-МАВЗУ: МАҲСУЛОТ(ИШ, ХИЗМАТЛАР)НИ СОТИШ ҲАЖМИ ВА УЛАРНИНГ ЎЗГАРИШИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР ТАҲЛИЛИ.

Топшириқ: Иқтисодиёт субъектларининг маҳсулот (иш,хизмат)ларни сотиш ҳажмини таҳлил қилинг

Вазифа: Маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш режасининг бажарилиши ва динамикасини таҳлили бўйича ахборот манбаларини таҳлил қилиш

Мақсад: Корхоналарда маҳсулот сотиш режасининг бажарилиши ва динамикасини таҳлилини бажариш

15- жадвал

Маҳсулот сотиш режасининг бажарилиши ва динамикасини таҳлили

Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили		Мутлоқ фарқи (+;-)		Нисбий фарқи, %	
		Бизнес режада	Ҳақиқатда	Ўтган йилдан	Бизнес режадан	Ўтган йилдан	Бизнес режадан
1	2	3	4	5	6	7	8
Сотилган маҳсулот ҳажми							

16- жадвал

Чорак бўйича шартнома мажбуриятларини бажарилишини таҳлили

Ойлар	Маҳсулот етказиб бериш мажбурияти		Етказиб берилмаган маҳсулот		Шартнома бажарилиши, %	
	ойга	йил бошига	ойга	йил бошига	ойга	йил бошига
1	2	3	4	5	6	7
Январ	8000	8000	-	-		
Феврал	8200	16200	50	50		
Март	8200	24400	70	120		
1-чорак жами						

Шартнома бўйича маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларининг бажарилишини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Бизнес режада	Ҳақиқатда
1	2	3	4
1.	Сотилган маҳсулот, минг сўм		
2.	Шартнома бўйича етказиб берилмаган маҳсулот ҳажми, минг сўм	x	
3.	Шартномавий мажбуриятни ҳисобга олган ҳолда маҳсулот сотиш ҳажми, минг сўм	x	
4.	Шартномавий мажбуриятни ҳисобга олган ҳолда маҳсулот сотиш режасининг бажарилиши, %	x	

«С» маҳсулот сифатининг таҳлили

Кўрсаткичлар	Маҳсулот бирлигини баҳоси, сўм	Маҳсулот миқдори, дон		Бизнес режани бажарилиши %	Жами маҳсулотдаги улуши (%)		Маҳсулот ҳажми, минг сўм	
		Бизнес режада	Ҳақиқатда		Бизнес режада	Ҳақиқатда	Бизнес режада	Ҳақиқатда
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Олий навли маҳсулот								
Биринчи навли маҳсулот								
Жами								

7-МАВЗУ: МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ БИЛАН ТАЪМИНЛАНГАНЛИК, МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИ ВА УЛАРНИНГ МАҲСУЛОТ ҲАЖМИГА ТАЪСИРИНИ ТАҲЛИЛИ.

Тошпирик: Иқтисодиёт субъектларини меҳнат ресурслари билан таъминланганлик, меҳнат унумдорлиги ва уларнинг маҳсулот ҳажмига таъсири таҳлилини

Вазифа: Меҳнат ресурсларининг таркиби, структураси ва динамикасини таҳлили

Мақсад: Корхоналарда меҳнат ресурслари таркиби, структураси ва динамикасини таҳлил қилиб, хулоса езиш

Меҳнат ресурсларининг таркиби, структураси ва динамикасини таҳлили

Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили				Фарқи (+,-)	
		Бизнес режада		Ҳақиқатда		Ўтган йилдан	Бизнес режада
		Сони, киши	Салмоғи, %	Сони, киши	Салмоғи, %		
1	2	3	4	5	6	7	8
Раҳбарлар							
Мутахассислар							

Техник ходимлар							
Хизмат кўрсатувчи ходимлар							
Ишлаб чиқариш ходимлари							
Жами ходимлар сони							

20- жадвал

Меҳнат ресурсларининг сифатли таркибини таҳлили

Кўрсаткичлар	Йил охиридаги ишчилар сони, киши		Жамида тутган улуши, %	
	Ўтган йили	Ҳисобот йили	Ўтган йили	Ҳисобот йили
Ишчилар гуруҳлари				
Ёши бўйича:				
20 ёшгача	8			
20-30	31			
30-40	18			
40-50	9			
50-60	4			
60 ёшдан уқори	2			
Жами				
Маълумоти бўйича:				
Тугалланмаган ўрта	1			
Ўрта махсус	43			
Олий	28			
Жами				
Иш тажрибаси бўйича:				
5 йилгача	48	53		
5-10	16	21		
10-15	3	4		
15-20	4	3		
20 йилдан юқори	1	1		
Жами	72	82		

21- жадвал

Ишчилар кўнимсизлигини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили
1	2	3	4
1.	Ишга қабул қилинган ишчилар		
2.	Ишдан бўшаганлар сони		
	Шу жумладан:		
2 “а”	ўз хоҳишига мувофиқ		
2 “б”	меҳнат интизомини бузганлиги ва бошқа сабабларга кўра		
2 “в”	ўқув юртига кирганлиги, армия сафига чақирилиши, нафақага чиқиши туфайли		
3.	Рўйхат бўйича ишчиларнинг сони		
4.	Ишга қабул қилиш коэффициентини		
5.	Ишдан бўшатиш коэффициентини		
6.	Кўнимсизлик коэффициентини		

7.	Доимийлик коэффициенти		
----	------------------------	--	--

22- жадвал

Корхонани касби бўйича ишчилар билан таъминланишини таҳлили

Кўрсаткичлар	Ҳисобот йили		Бизнес режани бажарилиши, %	Режадан фарқи (+,-)	
	Бизнес режада	Ҳақиқатда		сони	%
1	2	3	4	5	6

23- жадвал

Ишчиларни иш вақтидан фойдаланишини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили		Фарқи (+,-)	
			Бизнес режада	Ҳақиқатда	Ўтган йилдан	Бизнес режадан
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ишчиларни рўйхат бўйича ўртача сони (ИС)					
2.	Ишчиларнинг жами ишлаган киши-кунлари (ЖК)					
3.	Ишчиларнинг жами ишлаган киши-соатлари (ЖС)					
4.	Бир ишчини йил давомида ишлаган кунлари (К)					
5.	Бир ишчини йил давомида ишлаган соатлари (С)					
6.	Иш куни давомийлиги (Д), соатда					
7.	Иш вақти фонди (ИВФ), минг киши-соатда					

24- жадвал

Меҳнат унумдорлик кўрсаткичларини динамикаси ва режасининг бажарилишини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили		Ҳисобот йилининг ҳақиқийси, % ҳисобида	
			Бизнес режада	Ҳақиқатда	Ўтган йилга	Бизнес режага
1.	Маҳсулот (иш, хизмат) ҳажми, минг сўм					
2.	Жами ходимларнинг сони					
	Шу жумладан:					
3.	Ишчилар сони					
4.	Ишчиларнинг жами ишлаган киши-кунлари					

5.	Ишчиларнинг жами ишлаган киши-соатлари					
	Меҳнат унумдорлик кўрсаткичлари					
6.	Бир ходимга тўғри келадиган ўртача йиллик маҳсулот, минг сўм					
7.	Бир ишчига тўғри келадиган ўртача йиллик маҳсулот, минг сўм					
8.	Ишчининг бир кунлик иш унуми, минг сўм					
9.	Ишчининг бир соатлик иш унуми, сўм					

25- жадвал

Бир ходимнинг меҳнат унумдорлиги ва унинг ўзгаришига таъсир этувчи омиллар таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили		Фарқи (+,-)	
			Бизнес режада	Ҳақиқатда	Ўтган йилдан	Бизнес режадан
1	2	3	4	5	6	7
1.	Маҳсулот (иш, хизмат) ҳажми, минг сўм					
2.	Жами ходимларнинг сони, киши					
	Шу жумладан:					
3.	Ишчилар сони, киши					
4.	Жами ходимлар таркибидаги ишчиларнинг тутган салмоғи, % (3*100/2)					
5.	Бир ходимга тўғри келадиган ўртача йиллик маҳсулот, минг сўм (1/2)					
6.	Бир ишчига тўғри келадиган ўртача йиллик маҳсулот, минг сўм (1/3)					
7.	Бир ходимни бизнес режага нисбатан меҳнат унумининг ўзгариши:					
	А) Ишчилар салмоғини ўзгариши	x	x	x	x	
	Б) бир ишчини меҳнат унумини ўзгариши	x	x	x	x	

Иш вақтидан фойдаланишни ва ўртача 1 соатлик иш унумдорлигини ишчининг йиллик маҳсулот ҳажмига таъсирини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили		Фарқи (+,-)	
			Бизнес режада	Ҳақиқатда	Ўтган йилда	Бизнес режадан
1	2	3	4	5	6	7
1.	Маҳсулот (иш, хизмат)лар ҳажми, минг сўм					
2.	Ишчиларнинг жами ишлаган киши-кунлари					
3.	Ишчиларнинг жами ишлаган киши-соатлари					
4.	Ишчиларни рўхат бўйича сони					
	Ҳисоб-китоблар:					
5.	Бир ишчига тўғри келадиган ўртача йиллик маҳсулот, минг сўм (1/4)					
6.	Бир ишчини йил давомида ишлаган кунлари (2/4)					
7.	Ўртача иш куни давомиулиги, соатда (3/2)					
8.	Ишчиларни бир соатлик иш унуми, сўм (1/3)					
9.	Бир ишчини ўртача йиллик маҳсулот ҳажмини бизнес режадан фаркига таъсири:					
	а) бир ишчини ишлаган кунларини ўзгариши ҳисобига	x	x	x	x	
	б) иш куни давомиулигини ўзгариши ҳисобига	X	x	x	x	
	в) 1 соатлик иш унумини ўзгариши ҳисобига	X	x	x	x	

Меҳнат сиғимининг ўзгаришини меҳнат унумдорлигига таъсири

№	Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили		Кўрсаткичларни мутлоқ ўзгариши (+,-)		
			Бизнес режада	Ҳақиқатда	Бизнес режа ўтган йилга нисбатан	Ҳақиқат ўтган йилга нисбатан	Ҳақиқат бизнес режага нисбатан
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Маҳсулот ҳажми, минг сўм						
2.	Ишчиларни жами ишлаган киши-соатлари, минг к/соат						

3.	Ҳар 1000 сўмлик маҳсулот учун сарфланган меҳнат, соат (2 /1)						
4.	Ишчининг бир соатлик иш унуми, сўм (1/2)						

8-МАВЗУ: ХЎЖАЛИК СУБЪЕКТЛАРИНИНГ АСОСИЙ ВОСИТАЛАР БИЛАН ТАЪМИНЛАНГАНЛИГИ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИ ТАҲЛИЛИ

Топширик: Хўжалик субъектларининг асосий воситалар билан таъминланганлиги ва улардан фойдаланиш самарадорлигини аниқланг

Вазифа: Хўжалик субъектларининг асосий воситалар билан таъминланганлиги ва улардан фойдаланиш самарадорлиги таҳлил қилинг ва хулоса езинг

Мақсад: Хўжалик субъектларининг асосий воситалар билан таъминланганлиги ва улардан фойдаланиш самарадорлиги таҳлилини ўткази олиш

27- жадвал

Моддий ресурсларни етказиб бериш шартномасини бажарилиши таҳлили

Материал тури	Режа бўйича талаб (тонна)	Талабни қоплаш манбаилари, тонна		Шартнома тузилди, тонна	Талабни қорланиш даражаси, %	Материални келиб тушиши, тонна	Шартнома бажарилиши, %
		ички	ташқи				
“К”							
“Л”							
Жами							

28- жадвал

Моддий ресурслар захира ҳолатини таҳлили

Материал тури	Бир суткалик сарф, тонна	Ҳақиқатда мавжуд захира		Захиранинг кунлик меъёри	Меъёрдан фарқланиши	
		тонна	кунда		кун	тонна

29- жадвал

Товар маҳсулоти материал сифимини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ҳисобот йили		Режадан фарқланиши
		режа	ҳақиқатда	
	А	1	2	3
1	Материаллар харажати, минг сўм			
2	Товар маҳсулоти, минг сўм			
3	Товар маҳсулоти материал сифими, тийин			
4	Материал сифимининг режадан фарқланишини таъсири:	x	x	X
4.1.	Маҳсулот таннархидаги материаллар харажати, минг сўм	x	x	
4.2.	Маҳсулот ҳажмига	x	x	

Айрим турдаги материаллар сиғимини товар маҳсулоти материал сиғимига таъсирини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ҳисобот йили		Режадан фарқи, (+;-) 3
		режада 1	ҳақиқатда 2	
	А			
1	Товар маҳсулоти, минг сўм			
2	Материаллар харажати, минг сўм			
	Шу жумладан:			
	- хом-ашё ва материаллар			
	- ярим фабрикатлар			
	- ёқилғи			
	- энергия			
	- бошқа материаллар			
3	Материал сиғими, тиун			
	Шу жумладан:			
	- ёқилғи сиғими			
	- ярим фабрикатлар сиғими			
	- энергия сиғими			
	- бошқа материаллар сиғими			

9-МАВЗУ: БАЛАНС КЎРСАТКИЧЛАРИ ВА МОЛИЯВИЙ ҲОЛАТИ ТАҲЛИЛИ.

Топшириқ: Баланс кўрсаткичлари ва молиявий ҳолати таҳлилини ўтказинг

Вазифа: Корхона баланс кўрсаткичлари ва молиявий ҳолати таҳлилини ўтказиш ва хулоса езинг

Мақсад: Корхона баланс кўрсаткичлари ва молиявий ҳолати таҳлилини ўтказиш

31- жадвал

1 сўмлик маҳсулот учун қилинган харажатлар динамикасини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили	
			режада	ҳақиқатда
1	Маҳсулот ишлаб чиқариш таннархи, минг сўм			
2	Ишлаб чиқарилган маҳсулот қиёсий нархларда, минг сўм			
3	Бир сўмлик маҳсулот учун қилинган харажат, тиун			

32- жадвал

Бир сўмлик маҳсулот учун қилинган харажатларни пасайтириш режасининг бажарилишини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Сумма
1	Бир сўмлик маҳсулот учун қилинган харажат, тиунда:	
	Ўтган йили	
	Ҳисобот йили	
	Режада	
	Ҳақиқатда	
2	Ҳақиқий кўрсаткични ўтган йилдан фарқи:	
	Тийинда	
	Фоизда	
3	Ҳақиқий кўрсаткични режадан фарқи:	

	Тийинда	
	Фоизда	
4	Бир сўмлик маҳсулот учун қилинган харажатни камайиши ҳисобига эришилган умумий иқтисод, минг сўм	

33- жадвал

Харажатларни элементи бўйича таҳлилининг динамикаси

№	Харажатларни элементи	Суммаси, минг сўм		Структураси, %		
		Режа	ҳақиқат	режа	ҳақиқат	фарқи
1	Материал харажатлар					
2	Меҳнат ҳақи харажатлари					
3	Ягона ижтимоий тўлов					
4	Амортизация ажратмалари					
5	Бошқа ишлаб чиқариш харажатлари					
Жами ишлаб чиқариш таннархи				100	100	

34- жадвал

Материал харажатларини таркиби, тузилишини таҳлили

№	Материаллар	Режада		Ҳақиқатда	
		суммаси, минг сўм	улуши, %	суммаси, минг сўм	улуши, %
1	Хом ашё ва материаллар				
2	Ярим фабрикатлар				
4	Ёқилғи				
5	Енергия				
6	Бошқа материал харажатлари				
Жами материал харажатлари			100		100

35- жадвал

Меҳнатга ҳақ тўлаш харажатларини таҳлили

Кўрсаткичлар	Ўтган йили	Ҳисобот йили	Ўзгариши	
			суммада	фоизда
Маҳсулот ҳажми (иш, хизмат) қиёсий нархларда, минг сўм				
Иш ҳақи фонди, минг сўм				
Шу жумладан:				
- ўзгарувчан қисми				
- ўзгармас қисми				

Иш ҳақи фондидан фойдаланишнинг мутлоқ ва нисбий фарқ суммаларини аниқланг ва тегишли ҳулоса қилинг.

36- жадвал

“Б” маҳсулотни ишлаб чиқариш учун материаллар харажати

Материаллар тури	Бизнес режа бўйича			Ҳақиқатда		
	Сарф миқдори (тонна)	Материал баҳоси (сўм)	Сумма	Сарф миқдори (тонна)	Материал баҳоси (сўм)	Сумма
«Н»						
«Р»						
«С»						

«Т»						
Жами						

37- жадвал

“А” маҳсулоти таннархини таҳлиliga оид дастлабки манбалар

№	Кўрсаткичлар	Режа	Ҳақиқат	Режадан фарқи
1	Ишлаб чиқариш ҳажми, дона			
2	Доимий харажатлар, минг сўм			
3	Ўзгарувчан харажатлар, сўм			
4	Маҳсулот таннархи, сўм			

38- жадвал

Маҳсулот таннархига таъсир этувчи омиллар таҳлили

Алмашув кетма-кетлиги	Омиллар			Маҳсулот бирлиги таннархи, сўм (Си)
	ВБРи	Аи	Би	

Шу жумладан ўзгариш сабаблари:

- а) маҳсулот ҳажмини камауиши ҳисобига
- б) доимий харажатларни ортиши ҳисобига
- в) ўзгарувчан харажатларни ортиши ҳисобига

Маҳсулот таннархини пасайтириш резервини аниқланг.

10-МАВЗУ. МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ТЎҒРИСИДАГИ ҲИСОБОТ ТАҲЛИЛИ

Топшириқ: Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот таҳлилини ўтказинг

Вазифа: Корхона молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот таҳлилини ўтказинг

Мақсад: Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот таҳлили натижаларини бўйича хулоса

езинг

39- жадвал

Бир ҳисобот шаклидаги маълумотни иккинчи ҳисобот шаклидаги маълумотга мос келиши

Кўрсаткичлар	1			2			Маълумот тўғри(+), нотўғри(-) акс этган
	Шакл рақами	Сатр	Сумма	Шакл рақами	Сатр	Сумма	
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Асосий воситалар дастлабки қийматда:	1			3			
Йил боши		010(3)			170(3)		
Йил охири		010(4)			170(6)		
2. Асосий воситаларнинг эскириши:	1			3			
Йил боши		011(3)			170(7)		
Йил охири		011(4)			170(10)		

3. Асосий воситаларнинг қолдиқ қиймати:	1			3			
Йил боши		012(3)			170(11)		
Йил охири		012(4)			170(12)		
4. Устав фонди:	1			5			
Йил боши		410(3)			010(3)		
Йил охири		410(4)			010(3)		
5. Тақсимланмаган фойда (қопланмаган зарар)	1	450(4)		5	110(6)		
6. Дебиторлик қарзлар	1	210(3)		2 “а”	3		
7.Кредиторлик қарзлар	1	610(3)		2 “а”	4		
8. Тўланган фоизлар	4	110		2	190		
9. Мақсадли тушумлар	1	460		5	080 гр8		
10. Даромад (фоиз) солиғи	2	250		250	БТМ1280		

1. Корхона баланси активининг таркиби, тузилиши ва динамикасини таҳлил этинг. Корхона мол - мулкни йил бошига нисбатан таркибидаги ўзгариш сабабларини аниқланг. Таҳлил натижаларини иккинчи жадвалда акс эттиринг.

40- жадвал

Баланс активи моддаларини таҳлили

Баланс активи	Йил боши		Йил охири		Мутлоқ фарқ, млн. сум	Ўсиш суръати, %
	Сумма, млн. сўм	Улуши, %	Сумма, млн. сўм	Улуши, %		
А	1	2	3	4	5	6
Корхона мол-мулки қиймати, жами		100		100		
1. Узоқ муддатли активлар						
2. Жорий активлар						
Шу жумладан:						
2.1 Заҳира ва харажатлар						
2.2 Дебиторлик қарзлар						
2.3 Пул маблағлари ва қимматли қоғозлар						

Ахборот манбаи. Бухгалтерия баланси - шакл 1.

3-топшириқ. Баланс пассиви моддаларини таҳлил қилинг. Мулкни ташкил топиш манбалари таркибидаги ўзгаришларга эътиборни қаратинг. Баланс пассиви моддаларини 3-жадвалга жойлаштиринг.

41- жадвал

Баланс пассиви моддаларини таҳлили

Баланс пассиви	Йил боши		Йил охири		Мутлоқ фарқ, млн. сум	Ўсиш суръати, %
	Сумма, млн. Сўм	Улуши, %	Сумма, млн. сўм	Улуши, %		
А	1	2	3	4	5	6
Мулкни ташкил топиш манбаи-жами		100		100		

1 Бюджетга тўловлар тўғрисида маълумот

1. Ўз капитали						
2. Четдан жалб этилган капитал						
Шу жумладан:						
2.1. Узоқ муддатли мажбуриятлар						
2.2. Қисқа муддатли мажбуриятлар						

Ахборот манбаи. Бухгалтерия баланси (шакл 1)нинг пассив қисмига тегишли моддалар (410-770-сатрлар).

4. Топшириқ. Баланс бўйича ўз оборот маблағларини мавжуд суммасини аниқланг ва улар билан таъминланишини ҳисобланг.

42- жадвал

Ўз оборот маблағларини мавжуд суммасини таҳлили

Кўрсаткичлар	Йил боши	Йил охири	Ўзгариши
1. Ўз маблағларининг манбалари			
2. Узоқ муддатли мажбуриятлар			
3. Жами манбалар (1+2 сатрлар)			
4. Узоқ муддатли активлар			
5. Баланс бўйича ўз оборот маблағларини мавжуд суммаси (3 сатр - 4 сатр)			
6. Моддий қийматликлардаги оборот маблағлари			
7. Оборот маблағларини ортиқча(+), етишмаслиги (-) (5 сатр - 6 сатр)			
8. Қопланиш коэффициенти, % (5 сатр: 6сатр)*100%			

Ахборот манбаи. Бухгалтерия баланснинг актив ва пассив қисмлари (шакл1.)

5. Топшириқ. Ишлаб чиқариш потециалини ҳисобланг, уни корхона мол-мулки қийматида тутган улушини аниқланг ва маълумотларни 43-жадвалга жойлаштиринг. Аниқланган улушларни йил боши билан таққослаб тегишли хулоса қилинг.

43- жадвал

Корхона ишлаб чиқариш потенциалининг таҳлили

Кўрсаткичлар	Йил боши		Йил охири		Ўсиш суръати, %	Ўзгариши	
	Сумма, минг сўм	%	Сумма, минг сўм	%		Сумма, минг сўм	%
А	1	2	3	4	5	6	7
1. Асосий воситалар							
2. Ишлаб чиқариш захиралари							
3. Тугалланмаган ишлаб чиқариш							
4. Ишлаб чиқариш потенциали		100		100			

5. Корхона мол-мулки қийматида туган улуши, %	x		x			x	
---	---	--	---	--	--	---	--

Ахборот манбаи: Бухгалтерия баланси - ш. 1.

6 - топширик. Тўловга қодирлик, кредитга лаёқатлилиқни қуйидаги ликвидлик коэффициентларини ҳисоблаш орқали баҳоланг. Ликвидлик корхона активидаги моддаларни тез пулга айланишини ифодалайди.

44- жадвал

Ликвидлик коэффициентини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Сатр коди	Йил боши	Йил охири	Ўсиш суръати, коэф-т
1.	Пул маблағлари	320+380			
2.	Қисқа муддатли инвестициялар	370			
3.	Дебиторлик қарзлар	210			
4.	Захира ва харажатлар (келгуси давр харажатларни чегирилади)	140+200			
5.	Қисқа муддатли мажбуриятлар Ҳисоблаш усули	600			
6.	Жорий ликвидлик коэффициенти (Кжл) [(сатр. 1+2 + 3 + 4 +): сатр. 5]				
7.	Ораликни қоплаш ликвидлик коэффициенти (Ктл) [(сатр. 1+ 2+ 3):сатр. 5]				
8.	Мутлоқ ликвидлик коэффициенти (Кмл) [(сатр. 1+ 2):сатр. 5]				

Ахборот манбаи. Бухгалтерия баланси (ш. 1.)нинг актив ва пасив қисмларидаги моддалар.

7 - топширик. Тезкор маълумотлар асосида тезкор тўлов календарини тузинг ва корхонани тўловга қодирлигини аниқланг. Таҳлил натижасига асосланган ҳолда корхонани тўловга қодир (қодир эмаслик) сабабларини хулосада ёритинг.

45- жадвал

Тезкор тўлов календари (01.01. муддатига қатор)

Тўлов маблағлари	Сумма, минг сўм	Тўлов мажбуриятлари	Сумма, минг сўм
Пул маблағлари қолдиғи:		Меҳнатга ҳақ тўлаш	
- касса		Бюджетга тўловлар	
- банкдаги ҳисоб счёти		Мақсадли давлат жамғармаларига туловлар	
Қимматли қоғозлар		Мол етказиб берувчилар ва пудратчилар	
Пул маблағларини келиб тушиши 01.01гача		Банк кредитининг фоиз тўловлари	
- маҳсулот сотишдан		Банк кредити	
- бошқа сотувлардан		Бошқа кредиторлик қарзлар	
- молиявий фаолиятдан		Бошқа тўловлар	
Олинган бўнақлар			
Кредит ва қарзлар			

Муддати ўтган дебиторлик қарзларнинг ундирилиши			
Бошқа маблағлар			
Жами		Жами	
Тўлов мажбуриятларининг тўлов маблағларидан ортиқчалиги		Тўлов маблағларининг тўлов мажбуриятларидан ортиқчалиги	
Баланс		Баланс	

8 - топшириқ. Баланс ликвидлигини аниқланг. Баланс активдаги моддаларни пулга айланиш муддатлари бўйича гуруҳларга ажратинг. Пассивлардаги моддаларни қарзларни узиш муддатлари бўйича гуруҳларга ажратинг. Баланс активи гуруҳидаги моддаларни пассивдагилар билан таққосланг ва тўлов манбаларининг ортиқча (+), етишмаслиги (-)ни аниқланг.

46- жадвал

Баланс ликвидлигининг таҳлили

Актив	Йил боши	Йил охири	Пассив	Йил боши	Йил охири	Тўлов манбаларининг ортиқча (+), етишмаслиги (-)	
						Йил боши	Йил охири
А	1	2	Б	3	4	5	6
А1 Юқори ликвидли активлар			Р1 Ўта тез муддатли мажбуриятлар				
А2 Тез сотилувчи активлар			Р2 Қисқа муддатли мажбуриятлар				
А2 Тез сотилувчи активлар			Р3 Узок муддатли мажбуриятлар				
А4 Қийин сотилувчи активлар			Р4 Доимий пассивлар				
Баланс			Баланс				

Ахборот манбаи: Бухгалтерия балансининг актив ва пассив қисмларидаги моддалар.

47- жадвал

Шарғли белги	Баланснинг актив ва пассив қисмларини гуруҳлаштириш	Мутлоқ миқдор, минг.сўм		Ўзгариши (+,-)
		Йил боши	Йил охири	
	АКТИВ			
А1	Юқори ликвидли активлар			
	- пул маблағлари (320)			
	- қисқа муддатли инвестициялар (370)			
А2	Тез сотилувчи активлар			
	- дебиторлик қарзлар (210)			
	- бошқа жорий активлар (380)			
А3	Секин сотилувчи активлар			
	- захира ва ҳаражатлар (140+190+200)			
А4	Қийин сотилувчи активлар			
	- узок муддатли активлар (130)			
	БАЛАНС			
	ПАССИВ			
Р1	Ўта тез муддатли мажбуриятлар			
	- кредиторлик қарзлар (601)			

P2	Қисқа муддатли мажбуриятлар			
	- қисқа муддатли банк кредити (730)			
	- қисқа муддатли қарзлар (740)			
	- узоқ муддатли мажбуриятларнинг жорий қисми (750)			
P3	Узоқ муддатли мажбуриятлар (490)			
P4	Доимий пассивлар (480)			
	БАЛАНС			

9-топшириқ. Молиявий барқарорлик мутлоқ кўрсаткичлар орқали таҳлил этинг. Таҳлил натижаларини 48-жадвалга жойлаштиринг.

48- жадвал

Молиявий барқарорликнинг мутлоқ кўрсаткичлар таҳлили

Т №	Кўрсаткичлар	Шартли белги	Йил боши	Йил охири
1	Ўз маблағларининг манбалари	ЎММ		
2	Узоқ муддатли активлар	УМА		
3	Ўз айланма маблағларининг мавжуд суммаси (1 сатр – 2 сатр)	ЎМА		
4	Узоқ муддатли кредит ва қарзлар	УК		
5	Захира ва харажатларни қоплашга тегишли ўз айланма маблағлари ва узоқ муддатли қарз мажбуриятлари (3 сатр+4 сатр)	ЎУ		
6	Қисқа муддатли кредит ва қарзлар	ҚК		
7	Захира ва харажатларни қоплашнинг жами манбалари (5 сатр+6 сатр)	ЖМ		
8	Захира ва харажатлар	З		
9	Захира ва харажатларни қоплашга ўз айланма маблағларининг ортиқча (+) ёки етишмаслиги (-) (3 сатр-8 сатр)	ΔЎАМ		
10	Захира ва харажатларни қоплашга ўз айланма ва узоқ муддатли кредит ва қарз мажбуриятларининг ортиқча (+) ёки етишмаслиги (-) (5 сатр-8 сатр)	ΔЎУ		
11	Захира ва харажатларнинг қоплашга жами манбаларнинг ортиқча (+) ёки етишмаслиги (-) (7 сатр-8 сатр)	ΔЖМ		

Ахборот манбаи. Бухгалтерия баланси – ш.1.

49- жадвал

Молиявий барқарорликнинг типлари

Мумкин бўлган вариантлари (Н)	ΔЎАМ	ΔЎУ	ΔЖМ	Молиявий барқарорликнинг тоифалари
1	+	+	+	Мутлоқ барқарор
2	-	+	+	Нормал
3	-	-	+	Нобарқарор
4	-	-	-	Кризис ҳолат

Молиявий барқарорликни таҳлил этишнинг сўнги босқичида барқарорликни ошириш, мустаҳкамлаш йўллари аналитик жадвалларга ёзилган хулосада атрофлича ёритилиши керак.

10-топшириқ.

1. Молиявий барқарорликни нисбий кўрсаткичлар – коэффициентлар орқали таҳлил этинг.

2. Аниқланган коэффициентларни 50-жадвалга жойлаштиринг ва хулоса қилинг.
3. Молиявий барқарорлик коэффициентларини белгиланган меъёрлар, рақобатдаги корхона маълумотлари билан таққосланг.
4. Аналитик жадвалда молиявий коэффициентларни ҳисоблаш тартибини келтиринг.

50- жадвал

Молиявий барқарорлик коэффициентларини таҳлили

Т №	Кўрсаткичлар	Йил боши	Йил охири	Меъёрий даражаси
1	Молиявий мустақиллик коэффициенти			
2	Молиявий барқарорлик коэффициенти			
3	Жорий ликвидлик коэффициенти			
4	Тез ликвидлик коэффициенти			
5	Мутлоқ ликвидлик коэффициенти			
6	Ҳаракатчанлик коэффициенти			
7	Банкротликни башорат қилиш коэффициенти			
8	Молиялаш коэффициенти			
9	Иммобилизация коэффициенти			
10	Кумулятив фойдалилик коэффициенти			

11-топширик.

1. Оборот маблағлар айланишини таҳлил этинг.
2. Оборот маблағлар айланишини тезлашиши, (секинлашиши) туфайли эришилган иқтисодий натижани аниқланг.
3. Айланиш тезлигини фойдага бўлган таъсирини ҳисоблаб топинг.
4. Оборот маблағлар айланишини ошириш мақсадида, ишлаб чиқариш захиралари, дебиторлик қарзлар, тайёр маҳсулотларни айланиш кўрсаткичларини динамик тарзда таҳлил этинг ва резервларни аниқланг.
5. Оборот маблағлар айланишини ифодаловчи кўрсаткичлар натижаларини 51-жадвалга жойлаштиринг.

51- жадвал

Оборот маблағлар айланишини таҳлили

Т №	Кўрсаткичлар	Шартли белги	Ҳақиқатда		Ўтган йилдан фарқи, (+,-)
			Ўтган йил	Ҳисобот йили	
1	Маҳсулот сотишдан келган соф тушум, минг.сўм	Р			
2	Оборот маблағларнинг ўртача йиллик қолдиғи, минг.сўм	СО			
3	Оборот маблағларни айланиш коэффициенти (1 қ:2қ) Р (-----) СО	К			
4	Оборот маблағларни айланиш даври, кунда (2қ*360:1қ)	Х			
5	Оборот маблағларни юклама (загрузка) коэффициенти (3қ) (2қ:1қ), тиуин СО (-----) Р	Кз			

Ахборот манбаи. Бухгалтерия баланси - ш.1, Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот-ш.2

Молиявий натижалар динамикасини таҳлили

Ҳисоблаш тартиби	Кўрсаткичлар	Ўтган йил	Ҳисобот йили	Фарқи, (+.-)	Ўсиш суръати, %
+	Маҳсулот (товар, иш ва хизмат)ларни сотишдан соф тушум				
-	Сотилган маҳсулот таннарихи				
=	Маҳсулот сотишдан ялри фойда				
-	Давр харажатлари				
+	Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари				
=	Асосий фаолиятнинг фойдаси (зарари)				
+	Молиявий фаолиятнинг даромадлари				
-	Молиявий фаолият бўйича харажатлар				
=	Умумхўжалик фаолиятининг фойдаси (зарари)				
±	Фавқулудда фойда (зарарлар)				
=	Солиқ тўлагунга қадар фойда (зарар)				
-	Даромад (фойда) солиғи				
-	Фойдадан бошқа солиқлар ва уғимлар				
=	Ҳисобот даврининг соф фойдаси				

Ахборот манбаи: Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот (ш-2)

13-топшириқ. Корхонанинг даромадини таркиби, тузилиши ва динамикасини таҳлил етинг. Таҳлил натижаларини 53-жадвалга жойлаштиринг. Жами даромаддаги корхонанинг фаолият турлари бўйича даромадларини тутган улушларини аниқланг ва ўтган йилдаги кўрсаткич билан таққосланг, ўзгариш сабабларини аниқланг.

Корхона даромадини таркиби, тузилиши ва динамикасини таҳлили

Кўрсаткичлар	Даромадлар таркиби, минг сўм			Ўсиш суръати, %	Жамига нисбатан, %		
	Ўтган йил	Ҳисобот йили	Ўзгариши		Ўтган йил	Ҳисобот йили	Ўзгариши
А	1	2	3	4	5	6	7
Жами даромадлар					100	100	
Шу жумладан							
1. Маҳсулот сотишдан келган тушум							

2. Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари							
3. Олинган дивидендлар							
4. Фоиз шаклидаги даромадлар							
5. Узоқ муддатли ижара (лизинг)дан даромадлар							
6. Валюта курси фарқидан даромадлар							
7. Молиявий фаолиятнинг бошқа даромадлари							
8. Фавкулотда фойда							

Ахборот манбаи: Молиявий натижалар тўғрисида ҳисобот – ш.2.

14-топширик. Корхона ҳаражатларини таркиби, тузилиши ва динамикасини таҳлил етинг.

Таҳлил натижаларини 54-жадвалга жойлаштиринг ва хулоса қилинг.

Корхонанинг молиявий натижаларига тегишли ҳаражатларини горизантал ва вертикал усуллари орқали таҳлил етинг.

54- жадвал

Корхона ҳаражатларини таркиби, тузилиши ва динамикасининг таҳлили

Кўрсаткичлар	Ҳаражатлар таркиби, минг сўм			Ўсиш суръати, %	Жамига нисбатан, %		
	Ўтган йил	Ҳисобот йили	Ўзгариши		Ўтган йил	Ҳисобот йили	Ўзгариши
А	1	2	3	4	5	6	7
Жами ҳаражатлар					100	100	-
Шу жумладан							
Сотилган маҳсулот таннархи							
Давр ҳаражатлари							
Фоизлар шаклидаги ҳаражатлар							
Узоқ муддатли ижара (лизинг) бўйича фоизлар шаклидаги ҳаражатлар							
Валюта курси фарқидан зарарлар							
Молиявий фаолият бўйича бошқа ҳаражатлар							
Фавкулотда зарарлар							
Даромад (фойда) солиғи							
Фойдадан бошқа солиқлар ва уиғимлар							
Даромад ва ҳаражатларнинг нисбат коэффиценти							

Ахборот манбаи: Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот – ш.2

15-топширик. 1. Асосий фаолиятдан кўрилган фойдани 54-жадвал маълумотлари асосида таҳлил етинг.

2. Асосий фаолиятдан кўрилган фойда таркибидаги ўзгариш сабабларини хулосада кенгрок ёритинг.

3. Асосий фаолиятдан кўрилган фойдага қуйидаги омиллар таъсирини ҳисоблаб торинг:

- Сотиш ҳажми;
- "Баҳо" омили;
- Сотилган маҳсулот таннархи;
- Сотиш ҳаражатлари;
- Маъмурию бошқарув ҳаражатлари;
- Бошқа операцион ҳаражатлар;
- Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари.

4. Омиллар таъсири натижаларини 55-жадвалга жойлаштиринг.

55- жадвал

Асосий фаолиятдан кўрилган фойда таҳлили

Кўрсаткичлар	Ўтган йил	Ҳисоб-бот йили	Ўтган йилдан фарқи	Жамига нисбатан, %		Улуш фарқи.
				Ўтган йил	Ҳисобот йили	
А	1	2	3	4	5	6
1. Маҳсулот сотишдан тушган соф тушум				100	100	-
2. Сотилган маҳсулот таннархи						
3. Ялпи фойда (1қ-2қ)						
4. Маъмурий ҳаражатлар						
5. Сотиш ҳаражатлари						
6. Бошқа операцион ҳаражатлар						
7. Келгусида солиққа тортиладиган базадан чиқариладиган ҳисобот даври ҳаражатлари						
8. Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари						
9. Асосий фаолиятнинг фойдаси						

(3қ – 4-5-6-7+8)

Ахборот манбаи: Молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот - ш.2.

56- жадвал

Омиллар таъсири натижаларини қуйидаги жадвалга жойлаштиринг.

Т №	Кўрсаткич – омиллар	Сумма, минг.сўм
	Асосий фаолиятдан кўрилган фойдани ўтган йилдан фарқи	
	Шу жумладан	
1	Сотиш ҳажми	
2	“Баҳо” омили	
3	Сотилган маҳсулот таннархи	
4	Сотиш ҳаражатлари	
5	Маъмурий – бошқарув ҳаражатлари	
6	Бошқа операцион ҳаражатлар	
7	Асосий фаолиятнинг бошқа даромадлари	

16-топширик.

1. Рентабеллик турлари даражаларини аниқланг.

2. Рентабеллик даражаларини ўтган йилга нисбатан ўзгариш сабабларини хулосаларда кенгрок ёритинг.

Рентабеллик турлари динамикасининг таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Сатр коди	Ўтган йил	Ҳисобот йили	Ўзгариши (+,-)
А	Б	1	2	3	4
	Ялпи фойда, минг сўм	Ш.2, 030			
	Солиқ тўлагунга қадар фойда, минг сўм	Ш.2, 240			
	Соф фойда, минг сўм	Ш.2, 270			
	Асосий ишлаб чиқариш фондларини ўртача йиллик қиймати, минг сўм	Ш.3, 171			
	Моддий қийматликлардаги оборот маблағларини ўртача йиллик қиймати, минг сўм	Ш.1, 140			
	Ишлаб чиқариш фондлари (с.4+с.5)				
	Жорий активлар, минг сўм	Ш.1, 390			
	Ўз капитали, минг сўм	Ш.1, 480			
	Баланс активи, минг сўм	Ш.1, 400			
	Узоқ муддатли мажбуриятлар, минг сўм	Ш.1, 490			
	Маҳсулот сотишдан келган тушум, минг сўм	Ш.2, 010			
	Сотилган маҳсулот таннархи, минг сўм	Ш.2, 020			
	Асосий каритал, минг сўм	Ш.1, 130			
	Рентабеллик турлари				
	Баланс активи (мол - мулки)нинг рентабеллиги, %(3:9)				
	Жорий активлар рентабеллиги, % (2:7)				
	Ўз капитали рентабеллиги, % (2:8)				
	Инвестиция рентабеллиги, % 2:(8+10)				
	Маҳсулот сотишдан кўрилган рентабеллик, % (1:11)				
	Харажатлар қайтими рентабеллиги, % (1:12)				
	Асосий капитал рентабеллиги, % (2:13)				
	Ишлаб чиқариш (фондларга нисбатан) рентабеллик, % 3:(4+5)				

Ахборот манбаи: Бухгалтерия баланси – ш.1, молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот – ш.2, асосий воситалар тўғрисидаги ҳисобот – ш.3

17- топширик:

1. Баланс активи (мол - мулки) рентабеллик даражасини аниқланг.
2. Рентабелликни ўртача йилга нисбатан ўзгаришига қуйидаги омиллар таъсирини ҳисобланг:
 - баланс активининг айланиш коэффициенти.
 - сотишдан кўрилган рентабеллик даражаси.

Баланс активи (мол-мулки) рентабеллигининг таҳлили

Т №	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Ҳақиқий кўрсаткич		Ўзгариши
			Ўтган йил	Ҳисобот йили	
1.	Соф фойда (СФ)	минг сўм			
2.	Сотишдан келган соф тушум (СТ)	-/-			

3.	Баланс активининг ўртача йиллик қиумати (А)	-/-			
4.	Баланс активининг айланиш коэффициенти (К _о)	коэф-т			
5.	Сотишдан кўрилган рентабеллик (тушумнинг ҳар сўмига тўғри келадиган фойда (1қ:2қ) (Р _{ст})				
6.	Корхона активининг рентабеллиги (Р _а) (4қ*5қ) ёки (1қ*100:3қ)	%			

Ахборот манбаи: Бухгалтерия баланси – ш.1, молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот – ш.2.

18-топширик:

1. Ишлаб чиқариш (фондларга нисбатан) рентабелликни ҳисобланг.

2. Ишлаб чиқариш рентабеллик даражасига қуйидаги омилларнинг таъсирини ҳисоблаб торинг ва хулосалаштиринг.

а) тушумнинг ҳар сўмига тўғри келадиган фойда;

б) маҳсулот фонд сиғими;

в) тушумнинг ҳар сўмига тўғри келадиган оборот маблағлари (юклама коэффициентини)

3. омиллар таъсирини аниқлаш учун 59-аналитик жадвалдан фойдаланинг.

59- жадвал

Ишлаб чиқариш рентабеллигини таҳлили

Т №	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Ўтган йил	Ҳисобот йили	Ўзгариши (+,-)
1	Соф фойда (СФ)	млн.сўм			
2	Сотишдан келган соф тушум (СТ)	-/-			
3	Асосий ишлаб чиқариш фондларини ўртача йиллик қиумати (АФ)	-/-			
4	Моддий қийматликлардаги айланма маблағларнинг ўртача йиллик қиймати (МО)	-/-			
5	Ишлаб чиқариш фондлари (3қ+4қ)(Аф+Мо)	-/-			
6	Маҳсулот фонд сиғими (3қ:2қ) Аф/Ст	тийин			
7	Тушумнинг ҳар сўмига тўғри келадиган айланма маблағлар (4қ:2қ) (МО:СТ)	тийин			
8	Тушумнинг ҳар сўмига тўғри келадиган фойда (1қ :2қ) (СФ : СТ)	тийин			
9	Ишлаб чиқариш рентабеллиги 8қх100 (-----) 6қ+7қ	%			

Ахборот манбаи: Бухгалтерия баланси – ш.1, молиявий натижалар тўғрисидаги ҳисобот – ш.2, асосий воситалар тўғрисидаги ҳисобот – ш.3

Ишлаб чиқариш рентабеллик даражасига таъсир этувчи омиллар

Алмашув даврийлиги	Омиллар			Ишлаб чиқариш рентабеллиги , %	Ўзгар-иши (+,-)	Ўзгариш сабаблари
	СФ ----- СТ	АФ ----- СТ	МО ----- СТ			
Ўтган йил						-
Шартли №1						Тушумнинг хар сўмига тўғри келадиган фойда ортиши(камайиши)
Шартли №2						Маҳсулот фонд сизимини ортиши (камайиши)
Ҳисобот йили						Юклама коэффициентини ортиши (пасайиши)

20-топширик.

Мақсад: Дебиторлик қарзлар ҳолатини таҳлил этинг.

Вазифа: Дебиторлик қарзларни айланиш коэффициенти, айланиши кунда, дебиторлик қарзларни оборот маблағларидаги улуши, даргумон қарзлар улушини аниқланг. Аниқланган кўрсаткичларни ўтган йил билан таққослаб тегишли хулоса қилинади. Дебиторлик қарзлар айланиши билан боғлиқ кўрсаткичларни 62-жадвалга жойлаштиринг.

Дебиторлик қарзлар айланишини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Ўтган йил	Ҳисо-бот йили	Ўтган йилдан фарқи, (+, -)
1	Маҳсулот сотишдан келган соф тушум, минг сўм (ВР)			
2	Дебиторлик қарзларни ўртача йиллик қолдиғи, минг сўм (Д к)			
3	Жорий активлар (оборот маблағлари)			
4	Даргумон қарзлар, минг сўм			
	Ҳисоб китоблар			
5	Дебиторлик қарзларни айланиш коэффициенти (Кдк)			
6	Дебиторлик қарзларни айланиши кунда (Д кк)			

7	Дебиторлик қарзларни оборот маблағларда тутган улуши, % (Дқу)			
8	Даргумон қарзларни дебиторлик қарзлардаги улуши, % (Удқ)			

21-топширик

Мақсад: Кредиторлик қарзларини ҳисоблаш

Вазифа:

- 1.Кредиторлик қарзлар айланишини таҳлил қилинг.
- 2.Муддати узаутирилган кредиторлик қарзларини вужудга келиш сабабларини аниқланг.
- 3.Дебиторлик ва кредиторлик қарзларини қиёсий таҳлил этинг.

63- жадвал

Кредиторлик қарзлар айланишини таҳлили

Т №	Кўрсаткичлар	Ўтган йил	Ҳисобот йили	Ўтган йилдан фарқи (+,-)
1	Сотилган маҳсулотнинг тан- нарҳи, минг сўм			
2	Жами мажбуриятлар, минг сўм			
3	Жами кредиторлик мажбуриятлар, минг сўм			
4	Шу жумладан муддати ўтган қисми			
5	Кредиторлик қарзларни айланиш коэффициенти (1қ:3қ)			
6	Кредиторлик қарзларни айланиш даври, кунда (3қх360:1қ)			
7	Жами мажбуриятлар таркибида кредиторлик қарзлар улуши, % (3қх100:2қ)			
8	Муддати ўтган кредиторлик қарзларининг жами кредиторлик қарзларида тутган салмоғи, % (4қх100:3қ)			

Ахборот манбаи: Бухгалтерия баланси (1-шакл)

64- жадвал

Дебиторлик ва кредиторлик қарзларини қиёсий таҳлили

Кўрсаткичлар	Дебиторлик қарзлар	Кредиторлик қарзлар
1. Ўсиш суръати, %		
2. Айланиш коэффициенти		
3. Айланиши, кунда		

22-топширик.

- 1.Асосий воситаларни актив ва қисимлари улушларини аниқланг.
- 2.Корхонани асосий воситалар билан таъминланишини ифодаловчи кўрсаткичларни аниқланг.

65- жадвал

Асосий воситаларни таркиби ва динамикасини таҳлили

№	Кўрсаткичлар	Йил боши		Йил охири		Ўзгариши	
		Сумма, минг сўм	Улуши, %	Сумма, минг сўм	Улуши, %	Мутлоқ суммада (гр.3-гр.1)	Улуши,% (гр.4-гр.2)
	А	1	2	3	4	5	6
1	Жами асосий воситалар						
	Шу жумладан						
1.1	-ишлаб чиқариш						

1.2	-ноишлаб чиқариш					
-----	------------------	--	--	--	--	--

Ахборот манбалари: Асосий воситалар ҳаракати тўғрисидаги ҳисобот ва бухгалтерия баланси.

66- жадвал

Асосий воситалар таркиби, тузилиши ва динамикасини таҳлили

Кўрсаткичлар	Йил боши		Йил охири		Ўзгариши мутлоқ суммада	Ўсиш суръати, %
	Сумма, минг сўм	Улуши, %	Сумма, минг сўм	Улуши, %		
А	1	2	3	4	5	6
1. Бино						
2. Иншоат						
3. Узатиш мосламалари						
4. Машина ва усқуналар						
5. Мебел ва офис жихозлари						
6. Компютер жихозлари ва ҳисоблаш техникаси						
7. Транспорт воситалари						
8. Ишчи ҳайвонлар						
9. Маҳсулдор ҳайвонлар						
10. Кўп йиллик ўсимликлар						
11. Бошқа асосий воситалар						
Жами асосий воситалар						

Ахборот манбалари: Асосий воситалар ҳаракати тўғрисидаги ҳисобот ва бухгалтерия баланси.

67- жадвал

Асосий воситалар ҳаракати

Кўрсаткичлар	Йил бошига қолдиқ	Келиб тушган	Чиким қилин-ган	Йил охирига қолдиқ
1. Асосий воситалар дастлабки қийматда				
Шу жумладан:				
янги асосий воситалар				
2. Асосий воситалар эскириши				
3. Асосий воситаларнинг қолдиқ қиймати				

Ахборот манбалари: Асосий воситалар ҳаракати тўғрисидаги ҳисобот ва бухгалтерия баланси.

Б 23-топшириқ. Асосий воситалар техник ҳолатини ифодаловчи қуйидаги кўрсаткичларни аниқланг.

1. Асосий воситаларни эскириш даражаси, %
2. Асосий воситаларни ярқилик даражаси, %

68- жадвал

Асосий воситаларнинг эскириш даражасини таҳлили

Давр	Асосий воситаларнинг дастлабки қиймати	Асосий воситаларнинг эскириши	Эскириш даражаси, %
Йил боши			
Йил охири			
Ўзгариши			

Асосий воситаларни яроқлилик даражасини таҳлили

Кўрсаткичлар	Йил боши	Йил охири
Асосий воситаларнинг дастлабки қиймати		
Асосий воситаларнинг эскириши		
Асосий воситаларнинг қолдиқ қиймати		
Асосий воситаларнинг яроқлилик даражаси, % (3қ* 100:1қ)		

24-топшириқ. Асосий воситалардан самарали фойдаланиш кўрсаткичларини таҳлил этинг.

Вазифа: Асосий воситаларнинг фонд қайтимига асосий воситаларнинг актив қисми улушининг ўзгариши ҳамда актив қисми қайтимининг ўзгаришининг таъсирини аниқланг.

Фонд қайтимининг омилли таҳлили

Т №	Кўрсаткичлар	Ўлчов бирлиги	Базис даври	Ҳисобот даври	Ўзгариши, (+, -)	Ҳисобот даври базис даврига нисбатан %
	А	1	2	3	4	5
1.	Маҳсулот хажми (иш, хизмат) солиштирма баҳода	минг сўм				
2.	Асосий ишлаб чиқариш фондларининг ўртача йиллик қиймати	-/-				
3.	Шу жумладан актив қисми	-/-				
4.	Жами асосий ишлаб чиқариш фондларидаги актив қисмининг улуши (сатр 3*100:2сатр)	%				
5.	Асосий ишлаб чиқариш фондларининг ҳар 1000 сўмига тўғри келадиган маҳсулот (1қ * 1000 : 2қ)	сўм				
6.	Актив асосий фондларнинг ҳар 1000 сўмига тўғри келадиган маҳсулот (1қ * 1000:3қ)	%				

25-топшириқ.

Вазифа: 1.Пул оқимлари тўғрисидаги ҳисобот - 4 сонли шакл маълумотлари асосида корхонанинг соф кирими ва чиқимини аниқланг.

2.Кирим манбалари ва чиқими бўйича ҳаракатлар таркибини ўрганинг.

3.Пул оқимини таҳлил етиш услублари (тўғри, эгри) билан танишинг.

4.Пул маблағлари киримини фаолият турлари бўйича мутлоқ суммаларда орқали таҳлил қилинг, жадвалларга хулоса ёзинг.

Пул маблағлари киримини таҳлили

Т №	Кирим кўрсаткичлари	Сатр коди	Суммаси, минг сўм	Шу жумладан		
				опер. фаол.	инвест. фаол.	молиявий

						фаол.
А	Б	1	2	3	4	5
1.	Пул маблағларини йил бошига қолдиғи	230				
2.	Пул маблағларини кирими – жами	220				
	Шу жумладан					
2.1	Маҳсулот сотишдан тушган тушум	010				
2.2	Операцион фаолиятнинг бошқа пул тушумлари	040				
2.3	Асосий воситаларни сотиш	060				
2.4	Номоддий активларни сотиш	070				
2.5	Узоқ ва қисқа муддатли инвестицияларни сотиш	080				
2.6	Инвестиция фаолиятининг бошқа пул тушумлари	090				
2.7	Олинган фоизлар	110				
2.8	Олинган дивидендлар	120				
2.9	Узоқ ва қисқа муддатли кредит ва қарзлар бўйича пул тушумлари	150				

Ахборот манбалари: Пул оқимлари тўғрисидаги ҳисобот – ш.4.

72- жадвал

Пул маблағлари чиқимини таҳлили

Т №	Чиқим кўрсаткичлари	Сатр коди	Суммаси, минг сўм	Шу жумладан			
				опер. фаол.	инвест. фаол.	молиявий фаол.	солиқланиш
А	Б	1	2	3	4	5	6
3	Пул маблағларини сарфланиши-жами	220					
	Шу жумладан						
3.1	Мол етказиб берувчиларга тўловлар	020					
3.2	Ходимларга пул тўловлари	030					
3.3	Асосий воситаларни сотиб олиш	060					
3.4	Номоддий активларни сотиб олиш	070					
3.5	Узоқ ва қисқа муддатли инвестицияларни сотиб олиш	080					

3.6	Тўланган фоизлар	110					
3.7	Тўланган дивидендлар	120					
3.8	Узоқ ва қисқа муддатли кредит ва қарзлар бўйича пул тўловлари	150					
3.9	Тўланган даромад(фойда) солиғи	190					
3.10	Бошқа солиқлар	200					
4	Пул маблағларини йил охирига қолдиғи	240					

Ахборот манбалари: Пул оқимлари тўғрисидаги ҳисобот – ш.4.

26-топширик.

- Вазифа:** 1.Хусусий капитал тўғрисидаги ҳисобот 5-сонли шакл маълумотлари асосида кўрсаткичларнинг таркиби, структураси ва динамикасини таҳлил етинг.
2.Хусусий капитал таркибидаги ўзгариш сабабларини аниқланг.
3.Устав капитали, қўшилган капитал, резерв капитали ва тақсимланмаган фойдани ортиш (камайиш) сабабларини аниқланг.
4.Ўзгариш сабабларини икки қисмга бўлиб ўрганинг: ташқи манбалар; ички манбалар;

73- жадвал

Хусусий капитал таркиби, тузилиши ва динамикасини таҳлили

Кўрсаткичлар	Мавжуд маблағлар, минг сўм			Маблағлар структураси, %		
	Йил боши	Йил охири	Ўзгариши	Йил боши	Йил охири	Ўзгариши
А	1	2	3	4	5	6
Устав капитали						
Қўшилган капитал						
Резерв капитали						
Сотиб олинган хусусий акциялар						
Тақсимланмаган фойда						
Мақсадли тушумлар ва бошқалар						
ЖАМИ				100	100	-

Ахборот манбалари: Хусусий капитал тўғрисидаги ҳисобот – ш.5.

27-топширик.

- 1.Хусусий капиталдан самарали фойдаланишни таҳлил қилинг.
2.Хусусий капиталдан самарали фойдаланиш кўрсаткичларини рентабеллик даражаси ифодалауди.
3.Хусусий капитал рентабеллигини (Рхк) қуйидаги формула асосида аниқланг.

74 - жадвал

Хусусий капитал ўзгариш сабабларини таҳлили

Кўрсаткичлар	Йил бошига қолдиқ	Ўзгариши		Йил охирига қолдиқ
		кўпайиши	камайиши	
Устав капитали				
Қўшилган капитал				
Резерв капитали				
Сотиб олинган хусусий акциялар				
Тақсимланмаган фойда				
Мақсадли тушумлар ва бошқалар				
ЖАМИ				

Ахборот манбаи: “Хусусий капитал тўғрисидаги ҳисобот” 5-сонли шаклга тегишли. 010-110 сатрлардаги кўрсаткичлардан олинади.

Теришга 5.09.17 йил берилди. Босишга 9.09.17 йилда
рухсат берилди. Бичими 60 x 84, 1/16. Буюртма № 61.
хажми . . б.т. Нусхаси 100 дона.
ГулДУ босмахонасида чоп этилди.
707012. Гулистон. 4-мавзе.